

Neuvoston kokous 2/2016

Aika: 3.5.2016 klo 10–16

Paikka: Tritonia, kokous- ja videoneuvottelutila T611, Yliopistonranta 7, Vaasa

Osallistujat:

Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto (poistui klo 14.30)
Tua Hindersson-Söderholm, Svenska handelshögskolans bibliotek
Minna-Liisa Kivinen, Kansalliskirjasto
Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Irmeli Koskimies, Taideyliopiston kirjasto
Anne Lehto, Tritonia
Riitta Lähdemäki, Tampereen teknillisen yliopiston kirjasto
~~Ari Muhonen, Jyväskylän yliopiston kirjasto~~
Minna Niemi-Grundström, Tampereen yliopiston kirjasto (poistui klo 14.30)
Ulla Nygrén, Turun yliopiston kirjasto
Ulla Ohvo, Lappeenrannan tiedekirjasto (saapui klo 10.45)
Susanna Parikka, Lapin korkeakoulukirjasto
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston kirjasto
Jarmo Saarti, Itä-Suomen yliopiston kirjasto (etäyhteys, poistui klo 11)
Pia Södergård, Åbo Akademis bibliotek (poistui klo 14.30)
Kimmo Tuominen, Helsingin yliopiston kirjasto (puheenjohtaja)
Pentti Vattulainen, Varastokirjasto
Jussi Piipponen (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.00.

Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi Susanna Parikka ja Riitta Lähdemäki.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

Vahvistettiin seuraavan kokouksen päivämääräksi 12.10. Kokouspaikka on Helsingin yliopiston kirjasto. Muistutettiin, että vuoden viimeinen kokous on Åbo akademissa 15.12.

3. Edellisen kokouksen muistio

Tarkastettu muistio löytyy verkosta osoitteesta
<http://www.yliopistokirjastot.fi/toiminta/kokoukset>. Muistio hyväksyttiin.

4. Uuden kirjastonjohtajan esittely ja Tritonian kuulumiset

Anne Lehto kertoi Tritonian toiminnasta. Kirjastolla on seitsemän toimipaikkaa ja kirjasto palvelee viittä korkeakoulua. Työpaikka on kaksikielinen.

Vaasan yksikössä keskitetään toimintoja Yliopistonrantaan. Yliopistonrannan tiloissa on käynnissä tilojen ja toimintojen uudelleenjärjestelyä.

Ajankohtainen asia Tritoniassa on strategian uudistaminen. Lisäksi käynnissä on Finna-asiakasiittymän rakentaminen. Betaversion on tarkoitus olla valmis ennen kesää, ja asiakkaille palvelun on määrä olla tarjolla syksyllä. Kuvailustandardi RDA:ta ollaan myös ottamassa käyttöön.

Julkaisu- ja tutkijapalveluita kehitetään Tritoniassa. Tästä esimerkkinä ovat uudet lyhytkurssit sekä bibliometrisiin analyyseihin satsaaminen. Lisäksi rinnakkaisjulkaisujärjestelmän hankinta on ajankohtainen.

Anne Lehto on siirtynyt Tampereen yliopistosta Vaasaan helmikuussa. Anne on viihtynyt hyvin Tritoniassa.

5. Kausijulkaisujen puitesopimus: keskustelu LM-tietopalvelun ja Hanselin toiminnasta

Keskusteltiin kausijulkaisujen puitesopimuksesta.

6. Kirjastojärjestelmän hankinnan valmistelu

22.1. pidettiin SYNin kokouksen jälkeen kirjastonjohtajien keskustelu, jossa käsiteltiin tulevaan kirjastojärjestelmään liittyviä kysymyksiä. Kokous linjasi uuteen kirjastojärjestelmään liittyviä tavoitteita (liite 3). Lisäksi kokouksessa päätettiin, että kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittelyn laatimista varten perustetaan työryhmä.

Työvaliokunta päätti 8.2. valita työryhmään seuraavat kirjastonjohtajat: Matti Raatikainen, Ulla Ohvo ja Minna Niemi-Grundström. Myöhemmin helmikuussa työvaliokunta päätti, että asiantuntijajäseniksi ryhmään valitaan Eero Koivula (TTY), Heli Kokkinen (TY), Tiina Jounio (OY) ja Nicola Nykopp (HY). Matti Raatikainen on toiminut ryhmän vetäjänä.

Työryhmä on laatinut esityksen, joka on lähetetty kommenteille yliopistokirjastoihin 7.4.

Matti Raatikainen kertoi työryhmän toiminnasta ja esitteli kirjastojen kommentein täydennettyä esitystä (liitteet 4 ja 5).

Kirjastot jättivät runsaasti kommentteja dokumenttiin. Lisäksi kirjastot ovat pisteyttäneet ryhmän esityksessä olleita kohtia niiden tärkeyden mukaan.

Päätettiin, että työryhmä jatkaa toimintaansa dokumentin viimeistelemiseksi valmiiksi vaatimusmäärittelyksi. Työryhmä korjaa excel-dokumenttia niin, että se ottaa huomioon kirjastoilta tulleet kommentit. Tavoitteena on, että työryhmän työ saataisiin päätökseen juhannukseen mennessä. Päätettiin, että dokumentti voidaan avata muille toimijoille sen jälkeen, kun se on valmis.

Kesälomien jälkeen voidaan edetä kilpailutukseen. Muiden kirjastojen on edelleen mahdollista tulla mukaan yhteiseen kilpailutukseen.

Mahdollisten järjestelmien suuntaa-antavia hintoja olisi hyvä selvittää jo hyvissä ajoin ennen kilpailutusta. Markkinoilla oleviin järjestelmiin olisi myös hyvä perehtyä etukäteen.

Kansalliskirjasto järjestää järjestelmäesittelyjä touko- ja kesäkuussa, osaan on mahdollista osallistua etäyhteydellä.

Matti Raatikainen kertoi, että Aalto-yliopiston hankinta-asiantuntija Jukka Katainen olisi valmis esittelemään hankintaprosessin kulkua. Esittely voitaisiin pitää webinaarina. Matti Raatikainen tiedustelee, milloin Jukka Katainen olisi valmis esittelemään asiaa.

Työryhmä on käyttänyt työskentelyssään wiki-sivuja (<https://wiki.aalto.fi/display/SUKV>), jotka voidaan avata kirjastojen johtajille.

Kansalliskirjaston vetämä erillinen työryhmä on tehnyt järjestelmähankinnan vaiheistusta ja aikataulutusta. Roadmap-ryhmä syntyi AMK- ja Linnea2- konsortioiden yhteiskokouksessa 9.2.2016. Työryhmässä ovat olleet mukana Tua Hindersson-Söderholm ja Ari Muhonen. Keskusteltiin yhteistyöstä. Kansalliskirjasto ei ole saanut rahoitusta ensi vuodelle kirjastojärjestelmän kilpailuttamiseen.

7. Katsaus SYNin verkostojen toimintaan ja toimintasuunnitelman toteutumiseen

Tutkimuksen tuen verkoston ja oppimisen tuen verkoston vetäjät (Tua Hindersson-Söderholm ja Ulla Ohvo) kertoivat verkostojen alkuvuoden toiminnasta ja suunnitelmista loppuvuodelle.

Tutkimuksen tuen verkosto on järjestänyt Competence Wednesdays -sarjan webinaareja kuukausittain. Verkosto on lisäksi mukana järjestämässä bibliometriikkaseminaaria syksyllä. Verkosto on myös käntämässä suomeksi ja ruotsiksi Leidenin manifestia.

Oppimisen tuen verkoston suunnitelmana on Peda-forumin yhteydessä työpajan pitäminen. Työpajan aihetta pohditaan edelleen. Verkoston koordinaattori on kantanut tähän mennessä suuren vastuun verkoston toiminnasta.

Paikalla olevat SYNin edustajat työryhmissä kertoivat työryhmien toiminnasta alkuvuoden aikana (liite 6):

FinElibin ohjausryhmä (Ulla Nygrén ja Riitta Lähdemäki): Ohjausryhmässä on ollut esillä strategiatyö. Toimintakertomukseen on tehty joitakin lisäyksiä yliopistokirjastojen edustajien toiveesta. Nykyisen ohjausryhmän kauden loppuessa uusien edustajien nimittämistä tullaan todennäköisesti pyytämään syksyllä.

Kansalliskirjaston johtokunta (Ulla Nygrén): Kansalliskirjaston tulosneuvottelut ovat olleet ajankohtainen asia keväällä. Myös Avoin Kansalliskirjasto -politiikka ja Digital Humanities -politiikka sekä talouskatsaus ovat olleet asialistalla. Seuraava kokous on syksyllä.

Finnan konsortior ryhmä (Minna Niemi-Grundström): Ryhmässä on ollut erityisesti esillä Finna-sopimus. Kaikki yliopistokirjastot eivät ole allekirjoittaneet sopimusta.

Finnan käytettävyyssyryhmä (Toni Raja-Hanhela): Susanna Parikka on tiedustellut Toni Raja-Hanhelalta ryhmän toiminnasta. Ryhmä toiminut aktiivisesti, ja tiedonkulku ryhmän ja Finna-kehittäjien välillä on toiminut hyvin.

Tiedonhallinnan ohjausryhmä (Minna Niemi-Grundström): Nellin lopettaminen on keskusteluttanut ryhmässä, samoin SFX:n tulevaisuus. Ryhmään toivotaan käsiteltäväksi myös Kansalliskirjaston julkaisuarkistoihin liittyvää toimintaa.

Julkaisufoorumin ohjausryhmä (Riitta Lähdemäki): Ohjausryhmä on kokoontunut yhden kerran. Tämän vuoden kokousten ohjelma ja asiat ovat selvillä. Vuonna 2017 uudistuu julkaisufoorumin tieteenalajako sekä valitaan uudet panelistit ja vuonna 2018 tehdään julkaisujen päivitätsarviointi.

Kirjastot.fi-ohjausryhmä: Veera Ristikartano (HY) on toiminut ryhmässä SYNin edustajana kaudella 2014-2015. SYNiltä on pyydetty edustajan nimeämistä alkavalle kaudelle. Päätettiin tässä yhteydessä valita Antti Kalliola (MPKK) SYNin edustajaksi ryhmään kaudelle 2016-2017.

Kirjastolain uudistamista valmisteleva työryhmä (Susanna Parikka): Työryhmä on saanut tehtävänsä päätökseen hieman venyneellä aikataululla. Lakiesitys on todennäköisesti myöhemmin tulossa lausunnolle myös SYNiin

KDK-ohjausryhmä (Minna Niemi-Grundström): PAS-asiat ovat olleet ryhmässä esillä, samoin kokonaisarkkitehtuurityö.

TUHA-koordinaatioryhmä (Tua Hindersson-Söderholm): TUHA-seminaari on järjestetty keväällä. Koordinaatioryhmä on kokoontunut kaksi kertaa tänä vuonna. Viitearkkitehtuuriryhmä on yhdistynyt ATT:n viitearkkitehtuuriryhmän kanssa. Julkaisutiedonkeruuryhmän pj on mukana Virta-tiedonkeruussa, koska CSC ei huomioinut kirjastojen tarpeita. Sanastotyö on edennyt.

Tuuli-projektin ohjausryhmä: Kimmo Tuominen kertoi, että projektin tuottaman aineistonhallintasuunnitelmien laatimiseen tarkoitettun työkalun julkistus tapahtuu 25.5.

Varastokirjaston johtokunta (Ari Muhonen ja Minna Abrahamsson-Sipponen): Minna Abrahamsson-Sipponen kertoi, että uusi johtokunta on kokoontunut yhden kerran tähän mennessä ja lisäksi on pidetty seminaari edellisen johtokunnan kanssa. Varastokirjaston tulosneuvottelut on pidetty OKM:ssä. Pentti Vattulainen kertoi lisäksi, että hallitusohjelmassa oleva Virsu-hankkeen tavoitteiden toteuttaminen ja niihin sisältyvä Varastokirjaston mahdollinen yhdistäminen Kansalliskirjastoon on edelleen esillä. Virkamiestyönä tehdään kustannus selvitystä asiasta, ja syksyllä asiantuntijaryhmä selvittää kirjastoverkon näkökulmia.

8. Tietoaineistoverkoston tilanne ja tulevaisuus

Pia Södergård kertoi tietoaineistoverkoston toiminnasta ja esitteli työvaliokunnan esityksen verkoston tulevaisuutta koskien (liite 7).

Todettiin, että yliopistokirjastojen hankinnoista vastaavat pitävät aktiivisesti yhteyttä ilman muodollista verkostoakin. SYNin verkosto on sen sijaan ollut melko passiivinen. Tietoaineistoihin liittyviä kysymyksiä pohtivalle asiantuntijaelimelle voisi kuitenkin olla tarvetta SYNin piirissä.

Päätettiin, että työvaliokunta jatkaa tietoaineistoverkoston tulevaisuuteen liittyvää valmistelutyötä.

9. Ilmoitusasiat

- Aineistoneuvotteluihin valmistautuminen: Minna Niemi-Grundström kertoi valmistelun ajankohtaisesta tilanteesta.

- SFX:n ja Finnan tilanne: Tulevaisuudessa SFX ei ilmeisesti olisi käytettävissä ilman Finnaa. Asiasta on keskusteltu tiedonhallinnan ohjausryhmässä ja siellä on tehty puheenjohtajan pyynnöstä pöytäkirjaan merkintä siitä, että SFX on joka tapauksessa kirjastoilla käytettävissä, vaikka ne eivät olisi Finnassa. Todettiin, että SYN edellyttää, että SFX on käytössä ilman Finnaakin, kuten

tiedonhallinnan ohjausryhmässä on luvattu. Minna-Liisa Kivinen kertoi, että asiaa käsitellään vielä Kansalliskirjastossa ja kirjastojen palaute otetaan käsittelyssä huomioon. Keskusteltiin myös tiedonhallinnan ohjausryhmän roolista yleisesti, ja todettiin, että ryhmällä tulee olla ohjausryhmän vaikutusvalta niihin palveluihin, joita se käsittelee. Kansalliskirjasto vastaa hankkeiden läpiviennistä sekä palveluiden ylläpidosta ja kehittämisestä ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Linjaukset pitää tehdä ohjausryhmässä, ei sen ulkopuolella. Muussa tapauksessa ohjausryhmätyöskentelyyn osallistumisen mielekkäys vähenee.

- Työryhmäkutsu SKS:n avoimen julkaisemisen, erityisesti monografioiden avoimen julkaisemisen edistämiseksi. Kiinnostuneita yliopistokirjastoja pyydetään nimeämään edustajansa Niklas Alénille 18.5. mennessä, niklas.alen@finlit.fi. SKS:n ja Helsingin yliopiston kirjaston yhdessä järjestämä seminaari aiheesta 29.8.

- Työvaliokunta on keskustellut SYNin ja OKM:n edustajien suunnitteilla olevasta tapaamisesta. Työvaliokunta kaavaili tapaamisen teemaksi avoimen tieteen edistämistä, ja erityisenä osa-alueena voitaisiin nostaa esille APC-maksujen hallinnointi. Sopiva ajankohta kokoukselle olisi syksy. Sovittiin, että ehdotuksia keskusteluteemoiksi voi lähettää yhteistyösihteerille.

- SYNin 20-vuotisjuhlat: Työvaliokunta on jatkanut juhlien valmistelua. Ajankohdaksi on vahvistettu 11.10. klo 14. Amerikkalaisen keynote-puhujan saamiseksi on oltu yhteydessä ARC:iin (American Resource Center). ARC on ilmoittanut, että Mary M. Case (Association of Research Libraries -järjestön President-Elect sekä University Librarian, University of Illinois at Chicago) on lupautunut pitämään etäyhteyden avulla esitelmän tilaisuudessa. Työvaliokunta esittää, että jokainen kirjasto kerää yliopistonsa juhlaan kutsuttavista listan, joka lähetetään yhteistyösihteerille. Juhlaa varten on laadittu alustava budjetti (liite 8). Lapin korkeakoulukirjaston graafikko Paula Kassinen on lupautunut auttamaan juhlaan liittyvissä valmisteluissa. Todettiin, että kutsukortin ja roll-upin suunnitteleminen olisi sopiva tehtävä graafikolle. Työvaliokunta käsittelee kutsun tekstisisällön, minkä jälkeen se lähetetään Paula Kassiselle.

- SYN ja STKS ovat lähettäneet suomalaisille europarlamentaarikoille kirjeen, jossa vedotaan siihen, että tiedonlouhinnan salliva poikkeus tulisi osaksi EU:n tekijänoikeuslainsäädäntöä (liite 9). Kirje on jo herättänyt vastakaikua.

- Keskuskirjastokokous pidettiin 28.1. Helsingissä. Ulla Ohvo osallistui kokoukseen. Kokouksen teemana olivat työprosessit, tietojärjestelmät ja palvelut. Kiinnostavana tietona tuli esille, että kunnat ovat perustaneet Koha-osakeyhtiön. Kokouksen materiaali on luettavissa kirjastot.fi-sivustolla (<http://www.kirjastot.fi/fi/keskuskirjastokokous-2812016-ee985/#.VzHwU0bsdEK>).

- SYNin tutkimuksen tuen verkosto järjestää vuonna 2016 joka kuukauden viimeisenä keskiviikkona Competence Wednesdays -webinaarisarjan tilaisuuden (27.1., 24.2., 23.3., 27.4. ja 25.5.). Linkit webinaarien tallenteisiin löytyvät SYNin verkkosivuilta.

- SYN on laatinut lausunnon standardin ISO 16439:2014 Tieto ja dokumentointi - Kirjastojen vaikuttavuuden arvioinnin menetelmät ja toimenpiteet suomenkielisestä käännöksestä kirjastoilta pyydettyjen kommenttien pohjalta (liite 10).

- Kirjastosektoreiden puheenjohtajien ja sihteerien kokous pidetään Kansalliskirjastossa 16.5.

- Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa 10.5. järjestettävän Avoimen tieteen osaajakoulutuksen ilmoittautuminen ja ohjelma ovat osoitteessa <http://avointiede.fi/osaajakoulutuksen-ohjelma>. Koulutuksen teemana on tutkimusprosessin avaaminen.

- Yhdeksännet valtakunnalliset sairaalakirjastopäivät 19.-20.5.2016 järjestetään Rovaniemellä (Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, Yliopistonkatu 8). Päivien teema on Arktista hyvinvointia ja terveysjuridiikkaa. Lisätietoja osoitteessa <https://www.ulapland.fi/Suomeksi/Yksikot/Kirjasto/Ilmoittautuminen-2016>.

- Helsingin LIBER-konferenssiin (29.6. - 1.7.) ilmoittautuminen on käynnissä. Muistutettiin, että

Ulla Nygrénin vetämällä työryhmällä on workshop konferenssissa. Workshopin teema on asiakaskyselyt arvioinnissa.

- Työvaliokunta on 22.4. valinnut SYNin edustajaksi Kotilava-hankkeen ohjausryhmään Tiina Eklundin (TY).

- Työvaliokunta on 22.4. valinnut SYNin edustajiksi sisällönkuvailun asiantuntijaryhmään seuraavat: Arto Ikonen (JY), Maria Forsén (ÅA), Tarja Turunen (UEF), Jaakko Tuohiniemi (HY), Ilkka Haataja (Taideyliopisto), Katri Rintamäki (Tritonia) ja Jaana Taylerson (TY).

10. Muut asiat

- Muistutettiin, että Kirjastonjohtajien neuvottelupäivät pidetään 13. - 14.10 Helsingissä.

11. Kokouksen päättäminen

- Kiitettiin Tritoniaa ja Anne Lehtoa kokousjärjestelyistä. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.50.

Liitteet:

1 SYNin 5.4. lähettämä kirjelmä Hanselille

2 Hanselin 6.4. lähettämä vastaus SYNin kirjelmään

3 Muistio: Kirjastojärjestelmäkeskustelu 22.1 Tampereen yliopiston kirjastossa

4 Kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittely -työryhmän esitys

5 Matti Raatikaisen kalvot vaatimusmäärittelytyöryhmän toiminnasta

6 SYNin edustukset työryhmissä

7 Työvaliokunnan esitys tietoineistoverkoston tulevaisuudesta

8 SYNin 20-vuotisjuhlan alustava budjetti

9 SYNin ja STKS:n kirje suomalaisille europarlamentaarikoille

10 SYNin lausunto standardin ISO 16439:2014 Tieto ja dokumentointi - Kirjastojen vaikuttavuuden arvioinnin menetelmät ja toimenpiteet suomenkielisestä käännöksestä